

1944, júl 31.—august 4. [Londýn.] — Intimáty¹ II. odboru čs. MNO s rádiotelegrafickými odpoveďami plk. J. Goliana na dotazy gen. S. Ingra v záležitosti dvoch východoslovenských divízií slovenskej armády, ich prípravy na bojové vystúpenie a uvoľnenia prechodov pre sovietsku armádu.²

Tajné.
Pramen O.

Na telegramy 184—190 hlásim:

Činnosť: Stavba opevnení a výcvik.

Úlohy: Oficiálne: Prehradiť smery vedúce z Poľska na Slovensko. Jezdecký, predzvedný oddíl 2 v Dukle má provádieť průzkum po čaru Mjesce—Piastowe—Pesko a získať zprávy o nepriateľovi, partyzánech a průběhu boje na frontě.

Neoficiálne: Uvoľniť prechody Rusům.

Jezdecký predzvedný oddíl 2 v Dukle má navázat styk s ruskou armádou.

Obranné postavení:

Speciální mapy: Bardejov, Dukelský průsmyk, Medzilaborce, Papín, Lenartov, Malčov, Gerlachov, Sveržov, Zlaté, Zborov, Niž. Poľanka, Oženná, Ciechania, Huta Polanská, Barvínek, Lipowiec, Wola-Nižná, Jasiel, Radoszyce, Wola Michowa, Balnica, Solinka.

S. V.:

1. divíze — Giraltovec, 2. divíze — Niž. Radvaň.

v níž je též komunistický poslanec Šmidke a vzhľadom na politickú časť memoranda (hlavne posledná veta) budu informovať veľvyslance Fierlingera, aby mohol včas hľadať informácie o eventuelnom politickom stanovisku sovietskej vlády a byť pripravený upozorniť NKID na naše stanovisko, až ja vec vyzdvihnú pred náčelníkom zpravodajskej služby a zplnomocnencom sovietskej vlády, ktorých se zitra priamo dotáži na jednání s druhou delegácií.

Dále hlásim, že dnes byli uvoľnení a dáni mi k dispozícii vojenští členové první delegace. Npor. Koreckého ponechám dočasne u vojenské mise, letecký personál bude přidělen k přeskolení do leteckého učiliště a mechanik k 1. čs. leteckému pluku. Zároveň chci požádat sovietskou vládu o vydání obou dopravních slovenských letadel k dispozici vojenské misi pro spojovací účely. Gen. Píka." (Tamtiež, E 22-12-14/607—608. Nešifrovaný záznam odoslanej depeše, čís. 966—976/25. Strojo-pisný priepis.) — Táto depeša bola v Londýne intimovaná pod čj. MNO 673 taj.-II. odbor 1944 z 28. 8. 1944. (Tamtiež, E 22-12-12/238—240.)

¹ Depeše s Golianovou odpoveďou prichádzali do Londýna s menším časovým odstupom. Preto aj boli intimované po častiach ako príloha č. 1 k čj. 534, príl. č. 2 k čj. 555 a príl. č. 1 k čj. 560 taj. — MNO, II. odbor 1944 z 31. 7., 3. a 4. 8. 1944. Z dôvodov zachovania vecnej súvislosti sme zostavili všetky tri časti v jeden dokument. Viď aj SÚA Praha, PMR-L, sign. Slov. nár. rada, zprávy z 28. a 29. 7. a 1.—2. 8. 1944, „Oto“.

² Golianove depeše, ktoré tu citujeme v odpisoch II. odboru čs. MNO v Londýne, odpovedali na niektoré predchádzajúce Ingrove dotazy, najmä na nasledujúci rádiogram z 21. 7. 1944: „K jednání s britskými a ruskými činiteli je nutné, aby ste urychlene odpovedal na tieto dotazy:

Aká je teraz činnosť divízií na východnom Slovensku, aké majú teraz úkoly, či a kde budú obranné postavenia, kde je ich SV, kam by bolo možné shodiť styčných dôstojníkov z Ruska pre tieto divízie, heslá a mená osôb, s ktorými by mali vojsť do styku a kedy najskôr zoskok previesť. Ako si predstavujete previesť slov. divíziami uvoľnenie prechodu Rusom na východnom Slovensku. Domnievate sa, že jednotky divízií nebudú rozdelené medzi nem. divízie alebo premiestnené nemeckými jednotkami? Čo predvídate pre taký prípad?

Organizujte zprav. službu v obore nepriateľských príprav pre operácie sev. a južne Karpát. Zvlášť: príprava obranného postavenia, úprava komunikácií, mostov, tvorenie skladov, sústredovanie maď. a nem. jednotiek, presuny záloh, zvláštne opatrenia v niektorých krajoch, na železničiach, v obrane proti lietadlám, evakuácia miest a zásob, prípravy k ničeniu. Prípravuje sa obrana Malých a Bielych Karpát? Podávajte čo najviac zpráv. Ingr." (SÚA Praha, b S 40-3. Zprávy odoslané Otovi.) — Aj po česky tamtiež, sign. Slov. nár. rada, 19. 7. 1944.

Pluků: 2. — Bardejov, 3. — Vyš. Svidník, 5. — Habura, 6. — Medzilaborce, 4. — Papín.³

Styk:

Důstojníky shoďte do Giraltovec. Ať se přihlásí u kpt. Stejskala, přednosta operačního oddělení divize.

Heslo: VOLGA.

Kpt. Stejskal funguje v této věci i pro 2. divizi. Seskok ihned. (Pokračování následuje.) *Ley.*

Pokračování: Provedení uvolnění přechodů budu hlásit zvlášť.

Předpokládám, že naše divize nebudou promíšeny německými divizemi. V případě, že budou, chceme je v daném okamžiku zlikvidovat v součinnosti s Rusy.

Zpravodajství: Sev. Karpat v prostoru Tarnów—Jasło—Riganov, až po řeku San nemají Němci větších záloh. Při postupu dvou partizánských skupin ze severu na Bardejov mohli Němci v GP soustředit proti nim jen slabší jednotku z finančníků, policistů a četníků.

Jižně Karpat (na Slovensku) jsou jen naše divize. Na maďarské straně budují Maďari svou Arpádovu linii, jejíž průběh zašlu v následujícím telegramu. Arpádova linie je jen slabě obsazena, ježto její jednotky bojují v předpolí Karpat a obsadí obranu Arpádovy linie až po ústupu.

Bílé a Malé Karpaty: Dosud byly zjištěny přípravy k opevnování v prostoru Malacky (dovážení železa, cementu a staveb. materiálu ve velikém množství).

Transporty něm. motomech. jednotek byly zjištěny na trati Medzilaborce—Zagorz. Něm. autokolony letecké zbraně přecházejí denně Dukelským průsmykem do Maďarska, kam přesunují svá letiště. *Ley.*

Na telegram 186:

Představa uvolnění přechodů:

Rusové zjednájí dotyk s naší obranou, dle možností bez střelby. Za dotykovou čarou nashromáždí tolik sil, aby s nimi stačili na bleskurychlé obsazení celého Slovenska, od východu až po Bílé Karpaty a od severu až po Užhorod—Košice—Lučenec—Levice—Bratislavu, případně až po Miškolc—Dunaj.

Na daný signál (večer) Rusové překročí naše jednotky na hranicích od Muszyny až po Łubków a provázení (vedení) našimi důstojníky obsadí do rána Slovensko. Při tom je velmi důležité, aby menší síly se nepokoušely překročit hranice, ježto je nemůžeme pustit. Kdybychom je pustili, mělo by to za následek obsazení Slovenska Němci a Maďary. Rusové jsou již u Dukly.

Prosím, oznamte urychleně Rusům:

- a) náš úmysl,
- b) aby se malé síly nepokoušely překročit hranice,
- c) shození styčných důstojníků do Giraltovců.⁴ *Ley.*

VHA Praha. Západ I, HV Londýn, 9/3/2. Originál. Strojopisný prepis.

³ Celá táto prvá časť dokumentu je v hranatých zátvorkách (( )) a po strane je napísané rukopisom „Píka“. Nepochybne to znamená, že táto časť Gólianovej depeše bola zaslaná na vedomie gen. Píkovi do Moskvy pre informácie sovietskych vojenských orgánov. Podobná poznámka „Píka“ je v nasledujúcom odseku začínajúcom nadpisom „Styk“.

⁴ Tiež v tejto časti Gólianovej zprávy sú hranatými zátvorkami vyznačené odseky, a to od „Představa uvolnění přechodů“ až po slová „celého Slovenska“ a od „Na daný signál“ až po „nemůžeme pustit“. Dolu na koncepte je potom rukopisná poznámka:

Vyřízeno: čj. 612/taj. SA } a) b)
 čj. 613/ta. SSSR }
 čj. 604 taj. SSSR } c)

To by teda znamenalo, že uvedené pasáže z jednotlivých častí dokumentu boli odoslané Píkovi. Pokiaľ ide o poznámku „vyřízeno čj. 612/taj. SA“, šlo zrejme o spisovú značku depeše, ktorá bola odoslaná na Slovensko ako odpoveď na Gólianovu zprávu.

Ingrova odpoveď mala svoju históriu. K spisu je priložený rukopisný Ingrov koncept, ktorý znie takto: „Odpoveď. Váš plán nemohu predložiť Rusům. Plán znamená, že by vojenské jednotky